

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

A STUDY OF VIEWPOINTS OF THE OFFICIALS IN NARATHI WAS PROVINCE
TOWARDS THE GOVERNMENT POLICY ON CULTURE

โดย

พรพันธุ์ เขมคนาคัย

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ปี 2535

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทาง
วัฒนธรรมของรัฐ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง
ศึกษาธิการ

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับการชี้แนะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้าน
เนื้อหาสาระและแนวความคิดจากอาจารย์อารีเฟน อับดุลกาเดร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดยะลา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณบุญแรงค์ กวีพันธ์ ปลัดอำเภอเขาเจ็ซ คุณลขจวติ กวีพันธ์ อาจารย์
โรงเรียนบ้านแปะบุญ อำเภอเขาเจ็ซ คุณวีรวัฒน์ แจ็งศิริ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอเขาเจ็ซ
คุณวัชร พุ่มศิริ เจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาเจ็ซ คุณจโรรัตน์ เหล่าอุตสาหกรรม
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้คงไม่อาจสำเร็จสมบูรณ์ได้ หากปราศจากความช่วยเหลือในเรื่อง
การแปลบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ และการตรวจทานความถูกต้องในการพิมพ์ จาก
คุณวนิดา เพชรเมือง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

พรพันธ์ เขมคุณาศัย

5 พฤศจิกายน 2536

การศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

A STUDY OF VIEWPOINTS OF THE OFFICIALS IN NARATHIWAS PROVINCE
TOWARDS THE GOVERNMENT POLICY ON CULTURE

บทคัดย่อ

พรพันธุ์ เขมคนาคัย

โรงเรียนตันหยงมัส

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อโครงการ การศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

A STUDY OF VIEWPOINTS OF THE OFFICIALS IN NARATHIWAS PROVINCE
TOWARDS THE GOVERNMENT POLICY ON CULTURE

ชื่อผู้วิจัย

นางสาวพรพันธุ์ เขมคุณาศัย คุณวุฒิ กศ.ม.

สถานที่ทำงาน โรงเรียนตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส หมายเลขโทรศัพท์

671-083

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ทุกอำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 543 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาโดยคำนึงถึงคุณสมบัติ / ลักษณะงานในหน้าที่ และสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ พบว่า ข้าราชการเห็นด้วยกับนโยบายด้านความเชื่อเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ นโยบายด้านภาษา

นโยบายด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และนโยบายด้านศาสนาตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อ ข้อ 12 รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นนโยบายที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด และนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ข้อ 19 รัฐส่งเสริมให้เปิด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อสอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อเสนอแนะในเชิงบวก และข้อเสนอแนะในเชิงลบ ซึ่งจำแนกประเภทได้ 7 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการศึกษา ด้านนโยบาย และด้านการบริหารและการปกครอง

A STUDY OF VIEWPOINTS OF THE OFFICIALS IN NARATHIWAT PROVINCE

TOWARDS THE GOVERNMENT POLICY ON CULTURE

AN ABSTRACT

NPHUN KHEMAKHUNASAI

**TANYONGMAT SCHOOL
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION
MINISTRY OF EDUCATION**

The purpose of this research was to study the viewpoints of the officials in Narathiwat province toward the Government Policy on culture; Language, Belief, Religion, Customs and Traditions. The research samples were composed of the 543 Buddhist officials from Ministry of Interior, Ministry of Education, Ministry of Public Health and Ministry of Agriculture and Cooperatives working as the head and the helper of the department in every district in the area of Narathiwat Province. The technique of Multi-Stage Sampling was applied in sampling. The data gathering instrument was 30 items rating scale questionnaires and the data were analyzed using percentage calculations, arithmetic mean and standard deviation.

On the findings of the study, it was found that the officials generally agreed to, the first, the belief policy, followed by the language policy, the customs and traditions and the religion. Taking into consideration, the government policy on culture; the twelfth believable policy inculcating the Muslim in the Southern border provinces to be loyal to the national institutions was found at the highest mean. The nineteenth custom and traditions policy; the government should support Islamic Study Development in Islamic Private School in Southern border provinces; was found that the lowest mean.

The suggestion about the government policy on culture in the Southern border provinces in this study can be differentiated to :- Language, Belief, Religion, Customs and Traditions , Education, Policy and Administration.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
	วิธีสร้างเครื่องมือ.....	28
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	68
	ขอบเขตของการวิจัย.....	68
	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
	อภิปรายผล.....	72
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	77
	บรรณานุกรม.....	78
	ภาคผนวก.....	81

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายกระทรวงและรายอำเภอ.....	27
2	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว.	35
3	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรม ของรัฐตามทัศนคติของข้าราชการเป็นรายด้าน 4 ด้าน.....	39
4	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรม ของรัฐตามทัศนคติของข้าราชการด้านภาษาเป็นรายข้อ.....	41
5	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรม ของรัฐตามทัศนคติของข้าราชการด้านความเชื่อเป็นรายข้อ.....	46
6	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรม ของรัฐตามทัศนคติของข้าราชการด้านศาสนาเป็นรายข้อ.....	49
7	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรม ของรัฐตามทัศนคติของข้าราชการด้านขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นรายข้อ.....	52

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ผลการวิจัยของพรพนธ์ เขมคุณาคัย เรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ ได้ให้คำตอบที่ชัดเจนสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. นโยบายทางวัฒนธรรมที่รัฐมุ่งเข้าไปมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง เป็นเรื่องที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างประชาชนกับรัฐ มากกว่าที่จะเป็นการสร้างการยอมรับจากประชาชน
2. นโยบายทางวัฒนธรรมที่รัฐมุ่งสนับสนุนส่งเสริม เป็นเรื่องที่สร้างภาพของการประนีประนอม การยอมรับ และเอื้อประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนกับรัฐ ตลอดจนก่อให้เกิดผลดีโดยส่วนรวม
3. บทบาทด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านศาสนาและภาษา เป็นเรื่องที่ชาวไทยมุสลิมต้องการกำหนดหรือดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็มุ่งหวังที่จะได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และการยอมรับจากรัฐ¹

ข้อมูลข้างต้นชี้ว่า ประชาชนสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งรัฐกำหนดขึ้นเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้ประกาศใช้นับตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา นั่นคือ การให้ทุกฝ่ายเข้าใจ

¹ พรพนธ์ เขมคุณาคัย. การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ. 2535. หน้า 1-63.

และยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ดังสาระสำคัญของนโยบายที่ว่า ยอมรับขนบธรรมเนียม ประเพณีและภาษาของท้องถิ่น ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย กล่าวคือ ภาษามลายูท้องถิ่นและวัฒนธรรม อิสลาม ถือเป็นภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นเดียวกับภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างเช่นกัน¹ แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามของรัฐในการกำหนดนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง รวบรวมมานับทศวรรษ ต้องอาศัยเวลาและองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาลำดับ ได้แก่ ความไม่สงบ ความไม่เข้าใจ และความหวาดระแวงระหว่างชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับรัฐบาล²

อนึ่ง องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการแรก ที่จะช่วยให้นโยบายข้างต้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล คือ ข้าราชการของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพราะ หากข้าราชการดังกล่าว มีทัศนคติที่ทวนกระแสกับนโยบายของรัฐ หรือนำนโยบายไปปฏิบัติในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกับเป้าประสงค์แล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และอาจส่งผลให้นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐล้มเหลวได้ในที่สุด นอกจากนี้ข้อมูลเอกสารที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สรุปประเด็นปัญหาสำคัญไว้ตรงกันประการหนึ่ง คือ

¹ สุวรรณ กุศลจรัส และคณะ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงการพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2534. หน้า 70.

² ต. หน้า 67-69.

เกิดจากข้าราชการของรัฐไม่ปรับตัวเองเพื่อให้เข้ากับภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น¹ ไม่สามารถทำให้ประชาชนศรัทธา และร่วมมือในการรักษาความสงบ ตลอดจนไม่สามารถทำความเข้าใจ และเข้าถึงผู้นำที่มีบทบาทเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชนอย่างแท้จริง² ด้วยเหตุนี้รัฐจึงควรติดตาม และประเมินผล กระบวนการการบริหารงานของรัฐ โดยเฉพาะกับข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติใน ระดับท้องถิ่น ดังข้อเสนอแนะของผู้นำศาสนาในท้องถิ่นที่แสดงไว้ในงานวิจัยของพรหมันต์ เขมขุศาสตร์ ว่า รัฐจะต้องเลือกเฟ้นข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานต้องมีความจริงจัง และมีความเข้าใจวัฒนธรรมอิสลามเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ³ นอกจากนี้ การอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เข้าใจสภาพสังคม และ วัฒนธรรมท้องถิ่น รัฐต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากกว่าที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และควรมีการติดตามผลในเชิงปฏิบัติด้วย⁴ ดังนั้นการจัดทำรายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษา ทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ" จึงเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งจะ ช่วยให้ผู้รู้ตระหนักถึงศักยภาพของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดชายแดนภาคใต้

¹ อารง สุกาศาศาน์. ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้. 2519. หน้า 150-154. และ โมหัมมัด อับดุลกาเดร์. "ข้อคิดใหม่จากข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดภาคใต้." ใน การจัดการศึกษาและแนว ทางพัฒนาภาคใต้. 2530. หน้า 6-9.

² สุวรรณ กุสุจรีต และคณะ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาสรุปประจำการและบุคลากรทางการ ศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงการพัฒนาสรุปประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ชายแดนภาคใต้. 2534. หน้า 66-69.

³ พรหมันต์ เขมขุศาสตร์. การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบาย ผลมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ. 2535. หน้า 52.

⁴ ด. หน้า 51.

อื่น ๆ ทั้งในด้านเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนความสามารถในการประสานงาน / โครงการให้ดำเนินไปตามแนวนโยบายที่วางไว้ และผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลหนึ่งที่จะใช้ในการปรับปรุงระบบการบริหารงานของรัฐในจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของข้าราชการ ดังเป้าหมายนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ว่า ให้เจ้าหน้าที่สร้างศรัทธากับประชาชน และร่วมมือกับทางราชการในการแก้ไขปัญห...¹ ขณะเดียวกันยังช่วยประสานความเข้าใจ และสร้างสมานฉันท์ระหว่างคนไทยทุกกลุ่มวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และส่งผลต่อความเจริญมั่นคงของชาติ เป็นประการสำคัญ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ
2. ผลการวิจัยจะช่วยให้รัฐมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานของรัฐในจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดชายแดนภาคใต้อื่น ๆ ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายที่กำหนดไว้

¹ สุวรรณ กุสุจรีต และคณะ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงการพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2534. หน้า 70.

3. ผลการวิจัยจะช่วยให้เรามองเห็นแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการจังหวัดราชิวาส และจังหวัดชายแดนภาคใต้อื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน และประเทศชาติ โดยส่วนรวม

4. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความไม่เข้าใจ และความหวาดระแวง ระหว่างชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับรัฐบาล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากับข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาสมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 82.12¹ จึงทำให้ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของประชากรดังกล่าว แตกต่างไปจากชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ก่อปรกับการดำเนินนโยบายความมั่นคงแห่งชาติซึ่งรัฐประกาศใช้ก่อนปี พ.ศ. 2532 ได้ยึดถือนโยบายผสมกลมกลืนเป็นหลัก² ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมหลายประการ เช่น ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านศาสนา ปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย เป็นต้น และปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดชายแดนภาคใต้

¹ สำนักงานจังหวัดนราธิวาส ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนราธิวาสปี 2536 . 2636 . หน้า 2 .

² สุวิทย์ สุทธานุกุล. "ชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงของชาติ: ประสบการณ์ของประเทศไทย," ใน รอยร้าวในสังคมไทย ? บูรณาการกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ. 2531. หน้า 29.

อื่น ๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนา
 ด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ
 ซึ่งรัฐกำหนดขึ้นเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา จึงมุ่ง
 เน้นให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในความแตกต่างทางศาสนาวัฒนธรรม โดยอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างยอมรับใน
 เกียรติและศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน¹ อย่างไรก็ตามการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผล
 อย่างแท้จริง ข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถปรับตัวให้
 เข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้ ขณะเดียวกันจะต้องตระหนักในปัญหา และมีความจริงจัง
 ที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ดังนั้นการศึกษารวบรวมของข้าราชการ
 จังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ โดยเฉพาะจากข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธทั้งที่
 เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลักข้างต้น จะทำให้ทราบถึงโลกทัศน์ทาง
 วัฒนธรรม และท่าทีความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความคิดเห็น ซึ่งจะให้คำตอบที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการ
 วิจัย และสอดคล้องกับความคาดหวังที่กำหนดไว้ในงานวิจัย ทั้งนี้เพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ปฏิบัติ
 นโยบายในระดับท้องถิ่น และลักษณะงานในหน้าที่จะต้องประสานสัมพันธ์กับประชาชนอย่างใกล้ชิด

2. การวิจัยครั้งนี้นอกจากคำึงถึงคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มประชากร / กลุ่มตัวอย่าง ตามข้อ
 ตกลงเบื้องต้นข้อ 1 แล้ว ยังได้คำึงถึงพื้นที่ที่ใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นหลักสำคัญอีกประการ
 หนึ่งด้วย กล่าวคือได้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่โดยอาศัยสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์ ดังนี้

(ดูแผนที่ประกอบ หน้า 7)

- 2.1 จังหวัดนราธิวาสตอนเหนือ ได้แก่ อำเภอบาเจาะ
- 2.2 จังหวัดนราธิวาสตอนกลาง ได้แก่ อำเภอรามัน
- 2.3 จังหวัดนราธิวาสตอนใต้ ได้แก่ อำเภอแว้ง

¹ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.). 2535. หน้า 22.

การเจาะจงเฉพาะพื้นที่ และการกระจายพื้นที่ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาปัญหาได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้ง โดยเฉพาะสภาพความคิด ความรู้สึก ตลอดจนทรรศนะด้านวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะหน่วยงานที่ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการส่งมาหรือตั้งประจำอยู่ที่ทุกอำเภอในเขตจังหวัดนราธิวาสเท่านั้น

4. เมื่อพิจารณาคัดเลือกคุณสมบัติของกลุ่มประชากร / กลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามข้อตกลงเบื้องต้น ข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 30 จากจำนวนประชากรทั้งหมด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทรรศนะของข้าราชการจังหวัดนราธิวาสที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่ทุกอำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 543 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้มาโดยการพิจารณาคัดเลือกตามข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงเบื้องต้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน และเมื่อหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด จะได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30

3. 9. 1917 244.

9. 1917 150-154.

1917 2519. 1917 17-18.

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

1917 2519

1917 2519

1917 2519

...
 ...
 ...
 ...

228 Л.А. 1892 . Историческое описание городов и селений

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 2-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .
Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 2-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .
Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 2-я часть . 1892 .
Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .
Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 2-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

Историческое описание городов и селений : в 2-х частях . 1-я часть . 1892 .

ที่สำคัญก็คือ จะต้องเข้าใจนโยบายของรัฐบาล และนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดมรรคผล
อย่างจริงจัง¹

วินัย สมะซอน ได้แสดงความคับแค้นใจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ที่มีต่อรัฐ โดยเฉพาะด้านการกำหนดนโยบาย และสิทธิในฐานะประชาชนชาวไทย ไว้ในหนังสือ
มติชนรายวัน ว่า

ผมขอเสนอให้รัฐได้เข้าใจว่า พี่น้องมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการเห็นความจริงใจ
ของรัฐในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มิใช่โดยโครงการอันใช้ภาษาพหูพราเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาให้ลึกลง
ไปถึงแก่นแท้ทางจิตใจของหน่วยงานรัฐ และกลไกรัฐทุกส่วนด้วย

หากกลไกรัฐยังมองพี่น้องมุสลิมที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาในชีวิตประจำวัน เป็นประหนึ่งชนกลุ่มน้อย
ของประเทศที่เข้ามาอาศัยแผ่นดินไทยอยู่ และพยายามกีดกันไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางสังคม
ในทางราชการ ในทางการศึกษา และทางเศรษฐกิจ นั่นเท่ากับว่ากลไกรัฐเป็นผู้แบ่งแยกประชาชน
เสียเองอันผิดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมญา

นโยบายเก่า ๆ ที่ล้าสมัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่นำมาผูกพันกับความมั่นคงนั้น ผมเห็นว่าต้องเปลี่ยนแปลง
โดยเร็ว ก่อนที่ความหวังของประชาชนจะเหือดหายไปจากหัวใจ กลายเป็นความสิ้นหวัง
ประชาชนของเรามีโอกาสพูดได้หลายภาษา นับเป็นโชคดีของประเทศ แสดงว่าคนของเราฉลาดกว่า
คนในพื้นที่อื่น ๆ ที่เขาพูดได้เพียงภาษาเดียว

ในขณะที่เรานิยมชมชื่นกับคนที่พูดได้หลายภาษา แต่ทำไมเราต้องรังเกียจประชาชนของเราก็พูดภาษา

¹ ขจิตถัย บุรุษพันธ์. "ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข." ใน
รอยร้าวในสังคมไทย ? บทบาทการกับปัญหาความมั่นคงของชาติ. 2531. หน้า 344.

ประจำท้องถิ่นเพียงภาษาเดียว เราน่าจะส่งเสริมให้เขาเรียนภาษาอีกภาษาหนึ่งที่ใช้เป็นส่วนใหญ่
ในสังคมของเรา จนเขาสามารถพูดได้ถึง 2 ภาษาดีกว่าที่จะส่งเสริมให้เขาเลือกภาษาดั้งเดิม
ของเขา และบังคับให้เขาพูดภาษาที่เขาไม่เคยคุ้น¹

และได้กล่าวถึงปัญหาของสังคมมุสลิมที่รัฐควรแก้ไข ไว้ในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะต้องผ่านการกลั่นกรองของสำนักจุฬาราชมนตรี การที่รัฐบาลจะ
ออกกฎหมายใด ๆ เข้าสภา ควรมีการปรึกษาอย่างใกล้ชิดกับสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งมีคณะกรรมการกลาง
อิสลามแห่งประเทศไทยจำนวน 42 คน และประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั่วราชอาณาจักร
28 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน เป็นบุคลากรที่บริหารกิจการศาสนาอิสลามในระดับประเทศ และระดับ
จังหวัดตามลำดับ

การออกกฎหมายใด ๆ ก็ตาม แม้จะเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงแต่ข้อมูล
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สภาผู้แทนราษฎรที่เป็นมุสลิมเองก็ไม่มีโอกาสได้ทราบอย่างละเอียด
เพราะไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานบริหารกิจการศาสนาอิสลาม ผู้ที่รู้เรื่องดีที่สุด คือ บุคคล 70 คน
ที่ราชอาณาจักร... นอกจากบุคลากรดังกล่าวแล้ว สำนักจุฬาราชมนตรียังมีฝ่ายนิติการ อันประกอบด้วย
นักกฎหมายที่เป็นมุสลิม ซึ่งมาจากนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงหลายสำนัก...

2. การปรับปรุงระบบการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็น
ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ความจริงหากพิจารณาด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร
ประเทศ เราจะพบว่า รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาได้ให้เสรีภาพด้านศาสนาในเชิงที่เป็นประชาธิปไตย

¹ วิชัย สขมยอน. "ความหวังใหม่ (อาหรับปีนบารู) ความหวังของใคร ?," มติชนรายวัน. 12
มิถุนายน 2533. หน้า 8.

เป็นอย่างดี... ปัญหาที่แท้จริงจึงไม่ใช่ปัญหาตัวหนังสือ แต่เป็นปัญหาของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และการบริหารงานองค์กรรัฐ...

3. ปัญหาในสังคมมุสลิมส่วนมากเป็นปัญหาทางด้านวัฒนธรรม อันเป็นลูกโซ่นำไปสู่ปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาของรัฐในด้านเศรษฐกิจและการเมืองจึงต้องคำนึงถึงด้าน วัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย...

ปัญหาปัจจุบันที่รอการแก้ไขของรัฐบาลใหม่ มิใช่เพียงแต่ปัญหาทางวัฒนธรรมโดยตรง เช่น การ สวมผ้าคลุมศีรษะของสุภาพสตรีมุสลิม การตั้งชื่อเด็กตามแบบอิสลาม ปัญหาในลักษณะที่เป็นวัฒนธรรม โดยตรงอย่างนี้ การแก้ไขที่ตรงกับควมรับผิดชอบก็คือ สำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งรัฐบาลจะต้องรับฟังความ คิดเห็นของจุฬาราชมนตรีอย่างจริงจัง

ในหนังสือเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ราชดำเนินภาคใต้ตามโครงการพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดราชดำเนินภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2535 ได้กล่าวถึงสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในจังหวัดราชดำเนินภาคใต้ ใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการ ว่า

ปัญหาอยู่ที่พฤติกรรมบุคคล ความแตกต่างทางวัฒนธรรม (ศาสนา นิกาย ภาษา) ไม่ใช่ตัวปัญหา ส่วนใหญ่แล้วปัญหาเกิดจากพฤติกรรมของคน คือ เจ้าหน้าที่บางคนไม่ดี กลุ่มบุคคลที่ใช้ความรุนแรง หรือมีแนวความคิดแบ่งแยกสังคมนอกจากนี้ บางคนมีความรู้สึกฝังใจในอดีต โดยเฉพาะความรู้สึก ที่ว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรม และเจ้าหน้าที่ก็ไม่จริงจัง หรือเจ้าหน้าที่บางคนอาจทวาดระวางต่อ

¹ วิษัฒ์ สยมขออน. "ปัญหาของสังคมมุสลิมที่รอรัฐบาลใหม่แก้ไข," มติชนรายวัน, 25 กันยายน 2535, หน้า 9.

การเคลื่อนไหวเรียกร้องในทางลบ... ความศรัทธาต่อทางราชการมีน้อย ประชาชนบางส่วนอาจมีความไม่มั่นใจต่อวัตถุประสงค์ และนโยบายของทางราชการ จากการที่นโยบายในอดีตขาดความชัดเจน และการนำนโยบายไปปฏิบัติในบางครั้งอาจคลาดเคลื่อน นอกจากนั้นแนวทางการแก้ปัญหาขาดความต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง การได้รับข่าวสารของประชาชนไม่สมบูรณ์ บางกรณีมีความรู้สึกหวาดระแวงเจ้าหน้าที่ และนำเอาประสบการณ์ในอดีตที่เป็นไปในทางลบมาบั่นทอนความน่าเชื่อถือ... ขณะเดียวกัน... เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลยังขาดความเข้าใจในสภาพที่แท้จริงของปัญหา ทำให้เกิดการผิดพลาดในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติในการสร้างความเข้าใจและสัมพันธ์อันดีต่อชาวไทยมุสลิม... ประกอบกับขาดความรู้ในเรื่องหลักการและวิถีปฏิบัติของศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นยังขาดความสนใจในการศึกษาภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ซึ่งในแง่ของชาวไทยมุสลิมแล้ว ถือว่าสิ่งเหล่านี้สำคัญต่อความเป็นมุสลิมของพวกเขามาก... เพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้ทางราชการจึงควร... คัดเลือกข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี เข้าปฏิบัติงานแทน หากสามารถคัดเลือกข้าราชการที่เป็นมุสลิมจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในแต่ละด้าน เข้าไปปฏิบัติงานด้านนั้น ๆ แทนก็จะดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการขัดข้อกล่าวหาที่ว่า ชาวไทยมุสลิมไม่มีส่วนในการรับราชการให้หมดไป... หากหาข้าราชการที่มีความสมบัติดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้พิจารณาข้าราชการที่เป็นคนดีจริง ๆ นอกจากนั้นการบรรจุข้าราชการที่เป็นไทยมุสลิมปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีผลทำให้ชาวไทยมุสลิมให้ความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางราชการเป็นอย่างดี...

¹ สุวรรณ กุสุจริต และคณะ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาสรุปผลการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงการพัฒนาสรุปผลการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2534. 2534 . หน้า 42-58 .

และดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีสาเหตุมาจากข้าราชการ
ไว้ในหนังสือเอกสารการสอนชุดวิชาความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย ว่า

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและผู้แทนราษฎรโดยมากนับถือศาสนาพุทธ ขาดความรู้ในหลักการของอิสลาม
ขาดทักษะในการคบหาและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมของมุสลิม จึงเป็นต้นเหตุของเรื่องวุ่นวายที่เกี่ยวข้อง
ของกับมุสลิม ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย และนับวันจะทวีจำนวนและความ
สำคัญมากขึ้น เขาเหล่านี้จะเป็นศักยภาพของเมืองไทยต่อไปในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจษฎา อรุณพัฒน์พงษ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ความล้มเหลวของการปฏิบัตินโยบายในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากข้าราชการ ดังผลสรุปต่อไปนี้

เป้าหมายของนโยบายของไทย เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการของศูนย์
อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และโครงการสร้างงานในชนบท "นโยบายเหล่านี้มีความ
ชัดเจน แต่พอถึงขั้นปฏิบัตินโยบายข้าราชการมักจะบิดเบือนไปจากเดิม เช่น กรณีโครงการสร้าง
งานในชนบท เป็นต้น"...

ในการปฏิบัตินโยบายจะต้องมีองค์การหรือหน่วยงาน (ORGANIZATION) มารองรับและรับผิดชอบ

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. "อิสลามในสังคมไทย." ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความเชื่อและศาสนา
ในสังคมไทย. 2533. หน้า 499.

จากการวิจัยปรากฏอย่างชัดเจนว่า โครงสร้างการบริหารองค์การที่รับผิดชอบ และรองรับนโยบายต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นโครงการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการสร้างงานในชนบท มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะกรรมการพิเศษประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และคณะกรรมการสร้างงานในชนบทรองรับและรับผิดชอบตามลำดับ มีความซับซ้อน และมีขั้นตอนมากมายทumpangทิม ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะโครงการและแผนงานดังกล่าวองค์กรหรือหน่วยงานภายใต้ระบบราชการเดิมเข้าไปรองรับ ผลทำให้การปฏิบัติตามนโยบายตามแผนงานและโครงการดำเนินการไปอย่างล่าช้า นอกจากนี้ในการปฏิบัติตามนโยบายตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ดังกล่าว จะบรรลุเป้าหมาย หรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของนโยบาย ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจของการปฏิบัติตามนโยบายเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานบริหารเป็นผู้กำหนดขึ้นมา เช่น การให้รางวัลเมื่อทำดี หรือลงโทษเมื่อทำผิด... นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มบุคคล... (กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มผู้นำชาวบ้านหรือประชาชน) ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนโยบาย... เมื่อผลประโยชน์ร่วมกัน โดยอาศัยระบบการบริหารราชการของไทยที่มีข้อบกพร่อง ซึ่งเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ อาศัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ได้... กล่าวได้ว่าผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่า... ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย...

ประเด็นลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม เช่น ข้าราชการ... ซึ่งข้าราชการในฐานะกลไกของรัฐหรือผู้ปฏิบัติ... จะทำให้นโยบายบิดเบือนหรือผิดเพี้ยนไปจากนโยบายเดิม ทั้งนี้เพราะเอื้ออำนวยต่อการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้... เจือปนของปัจจัยการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งเป็นจุดแปรเปลี่ยนที่สำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายในการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะพยายามสักเพียงใดก็ตาม ไม่อาจสำเร็จลงได้ ถ้าไม่สามารถทำลายบรรยากาศการแสวงหาผลประโยชน์ให้หมดสิ้นไป โดยเฉพาะการแสวง

หาผลประโยชน์จากความเดือดร้อนของประชาชน และจากผลประโยชน์ที่ราชการควรจะได้รับอย่างชอบธรรม¹

ภักดีนิ เปรมโยธิน ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในบทสรุปงานวิจัย เรื่อง กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตอนหนึ่งว่า

ระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ไม่ได้เป็นปฏิปักษ์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเลย ซึ่งตามปกติราษฎรส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้ให้ความสนใจมากนัก... ราษฎรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำมาหากินมากกว่า การที่มีปัญหาทางด้านการบริหารนี้ทำให้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชักช้า เมื่อประกอบกับข้าราชการที่ใช้สมรรถภาพขาดระบบการทำงานที่ดี คือ ขาดเอกภาพของการบริหารงาน ขาดการประสานงานที่ดีของส่วนราชการในจังหวัด ทำให้ชาติขาดเครื่องมือสำคัญที่จะบริหารนโยบายของรัฐบาลให้ได้ผล... ปัญหาในเรื่องการประสานงานนี้ เกิดจากการจัดองค์การที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม มีลักษณะการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เกิดจากตัวบุคคลขาดความรู้ความสามารถในเรื่องการประสานงาน และเกิดจากระเบียบคำสั่งหรือกฎหมายเป็นอุปสรรคกีดขวาง นอกจากนี้แล้ว อุปสรรคในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังเกิดจากกำลังคนในส่วนภูมิภาคไม่เพียงพอ กำลังเงินไม่พอ ประกอบกับรายได้ของท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่เพียงพอแก่การพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณไม่พอ รวมทั้งการขาดเครื่องมือเครื่องใช้อีกด้วย ก็

¹ เจษฎา อรุณพัฒน์พงษ์. การปฏิวัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส. 2529. หน้า 184-188.

ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังมีอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มาก¹

สงคราม ชื่นภิบาล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การผสมกลมกลืนชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า พฤติกรรมของข้าราชการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการผสมกลมกลืน ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้

สำหรับด้านการปกครอง เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้คือยกว่่าไทยพุทธ ประกอบกับการที่มีภาษา ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน ตลอดจนความคิดของคนไทยพุทธส่วนใหญ่ที่เข้าใจว่า คนไทยมุสลิมเป็นพวกค้อยการศึกษา ทำให้ข้าราชการไทยพุทธซึ่งส่วนมากได้แก่ ข้าราชการชั้นผู้น้อย ประพฤติตนในทำนองกดขี่ข่มเหง และแสดงตนเป็นนายคนไทยมุสลิมในท้องถิ่น นอกจากนี้ เนื่องจากข้าราชการส่วนมากเป็นคนไทยพุทธ ข้าราชการไทยพุทธจึงมักจะได้รับ การเห็นอกเห็นใจ และความสะดวกในการติดต่อกับทางราชการมากกว่าคนไทยมุสลิมอยู่ตลอดมา นอกจากนี้การเรียกและรับลิ้นบน ก็ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น เป็นสาเหตุสำคัญซึ่งฝังลึกอยู่ในจิตใจของคนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ตลอดมา²

พรพันธุ์ เขมคนาคีธ ได้จัดทำรายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ พบว่า ผลการศึกษาในส่วนที่

¹ ภักคินี เปรมโยธิน. กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2519. หน้า 300.

² สงคราม ชื่นภิบาล. การผสมกลมกลืนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2518. หน้า 180.

เกี่ยวข้องกับรัฐ ซึ่งได้แก่ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ให้สอดคล้อง
เหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของท้องถิ่น สรุปได้ ดังนี้

ด้านการศึกษา และศาสนา รัฐควรส่งเสริมศาสนาอิสลามอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม
การพัฒนาคุณภาพการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล การสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม เปิดสอนศาสนาอิสลามในระดับอุดมศึกษา การให้วิทยากรสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในการสอน และการเปิดโอกาสให้โรงเรียนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ กำหนดนโยบายและแผนงานของโรงเรียนเอง โดยรัฐควบคุมเฉพาะนโยบายหลัก

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม รัฐควรเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีความ
จริงใจในการยอมรับวัฒนธรรมของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นควรให้การสนับสนุนใน
การอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น และไม่เข้าไปเปลี่ยนแปลงโดย
พลการ แต่ควรส่งเสริมให้ดีขึ้น

ด้านภาษา รัฐควรส่งเสริมและเผยแพร่ภาษามลายูท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนให้ข้าราชการเรียนรู้เพื่อ
ประโยชน์ในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐควรมุ่งเน้นพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การ
ส่งเสริมความรู้ด้านอาชีพ และด้านความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนการปราบปรามไม่ให้มีสถานที่
เร่ร่อน และกำจัดแหล่งอบายมุขออกจากพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้หมดสิ้น

ด้านการบริหารและการปกครอง รัฐต้องเลือกเฟ้นข้าราชการที่มีความจริงใจ และมีความเข้าใจใน
วัฒนธรรมอิสลามเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ และควรให้ผู้นำศาสนาในท้องถิ่นได้มีบทบาทในการแก้ปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นตาม
ศักยภาพ เพราะผู้นำศาสนาดังกล่าว เป็นผู้มีความรู้สูง ทั้งในด้านศาสนาและด้านสังคม ซึ่งชุมชนให้

ความเคารพ และเชื่อถือ

การประมวลภาพรวมสภาพปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ทั้งจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวได้ว่า สภาพปัญหาดังกล่าว ได้เกิดขึ้นมานานกว่ากึ่งศตวรรษ และกำลังรอให้รัฐช่วยปลดชแวนเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ข้างต้นให้หมดสิ้นไป ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องการปรับตัวของข้าราชการให้เข้ากับสังคมท้องถิ่น ปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ปัญหาเรื่องสวัสดิภาพและสวัสดิการของข้าราชการ ตลอดจนปัญหาเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์ของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย. การศึกษาทัศนคติของชาว ไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบาย
ผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ. 2535. หน้าบทคัดย่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลกระทบของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐคำภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือ หัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ทุกอำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 543 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อตกลงเบื้องต้น ข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน เมื่อหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด จะได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายอำเภอและรายกระทรวง

อำเภอ กระทรวง	ชาย	ระเนง	แวง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. มหาไคย	4	4	4	12
2. เกษทรและสหกรณ	5	5	5	15
3. สาธารณสุข	3	3	3	9
4. ศึกษาธิการ	29	60	31	120
5. หนวยงานบริหาร ราชการสวนทองถิ่น	2	1	1	4

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก แบบสอบถามในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ ของพรพันธ์ เขมคนาคัย¹ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (CHECK LIST) ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ วิชาดี คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และหน่วยงานต้นสังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (RATING SCALE) จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย และไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และอื่น ๆ

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ ของพรพันธ์ เขมคนาคัย โดยวิธีการ ดังนี้

¹ พรพันธ์ เขมคนาคัย. การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ. 2535. หน้า 71-82.

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากหนังสือ เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ โครงการ ตลอดจนแนวปฏิบัติของรัฐ ซึ่งรัฐได้กำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มเติม จากที่พรพันธ์ุ เชมคุณาคัยได้ระบุไว้ในงานวิจัยเรื่องข้างต้น¹ ได้แก่ แผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2535-2539)²

3. ปรับปรุงเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามจากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ ของ พรพันธ์ุ เชมคุณาคัย มาพิจารณารับปรุงโดยเพิ่มเติมสาระนโยบาย ซึ่งกำหนดไว้ในวิธีสร้างเครื่องมือข้อ 2 ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ปรากฏว่า ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐจำนวน 30 ข้อ และจำนวนนโยบายได้ 4 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (TRY OUT) กับกลุ่มประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือ หัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตอำเภอเมืองนราธิวาส จำนวน 30 คน และผู้วิจัยไม่ได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์แอลฟา (ALPHA COEFFICIENT) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น

¹ พรพันธ์ุ เชมคุณาคัย. การศึกษาทัศนคติของชาวมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ. 2535. หน้า 7-8.

² ยุตติศักดิ์ เอกอัคร. "แผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้." แดนใต้. 11 (1) : 21-38 ; 2535.

ของแบบสอบถาม พรรคฯของข้าราชการจังหวัดปราจีนบุรีที่มีต้นนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ เท่ากับ 0.92

5. พิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง จนได้แบบสอบถามแบบสมบูรณ์ที่พร้อมจะนำไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปถึงหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ในเขตอำเภอเขาฉะ อำเภอระแงะ และอำเภอเวียง ด้วยตนเองหรือกับผู้ช่วยผู้วิจัย
3. การดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยยังได้ขอความร่วมมือจากปลัดอำเภอเวียง ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอเขาฉะ เจ้าหน้าที่สำนักงานประถมศึกษาอำเภอเขาฉะ และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอระแงะ ช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามอีกทางหนึ่งด้วย
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

4.1 จัดสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP)

4.2 จัดสัมภาษณ์กึ่งสนทนากลุ่ม

5. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากข้อ 3 และข้อ 4 เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

2. หาค่าร้อยละ (PERCENTAGE) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องเห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องเห็นด้วยมาก ให้ 4 คะแนน

ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องเห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่เห็นด้วยเล็กน้อย ให้ 2 คะแนน

ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

4. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ตลอดจน

คำนวณหาค่าเฉลี่ยทั้งหมดรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินค่าความคิดเห็นของ
เบสต์ ดังนี้

1.00 - 2.33 หมายถึง ผลการประเมินค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

2.34 - 3.67 หมายถึง ผลการประเมินค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 หมายถึง ผลการประเมินค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก¹

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

¹ BEST JOHN W. RESEARCH IN EDUCATION. 1977. P 174.

1.2 หาค่าเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูล

 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด ¹

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสองN แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ²

¹ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . หลักการวิจัยทางการศึกษา . 2524 . หน้า 71 .

² ด . หน้า 77 .

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{N}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s^2}{S^2} \right\}$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 s^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 i
 S^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด¹
 t

¹ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . หลักการวิจัยทางการศึกษา . 2524 . หน้า 171 .

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยด้านวัฒนธรรม และเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการในพื้นที่ที่ปัญหาความขัดแย้งทางแนวความคิดระหว่างกลุ่มบุคคลยังมีอยู่ในระดับสูง ทั้งกลุ่มบุคคลที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน และกลุ่มบุคคลต่างวัฒนธรรม ดังนั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ จะเสนอในลักษณะภาพรวม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ วิทยุติ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และหน่วยงานต้นสังกัด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอนโยบายของข้าราชการเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน/ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน/ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 160 คน จากอำเภอเขาเจ็ซ อำเภอระแงะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งจำแนกตามเพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และหน่วยงานต้นสังกัด ดังรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	124	77.5
หญิง	36	22.5
รวม	160	100.00

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
วัยวุฒิ		
อายุต่ำกว่า 35 ปี	43	26.88
อายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป	117	73.12
รวม	160	100.00
คุณวุฒิ		
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	29	18.12
วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	131	81.88
รวม	160	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้		
ประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี	77	48.12
ประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป	83	51.88
รวม	160	100.00

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
หัวหน้าหน่วยงาน / หัวหน้างาน	90	56.25
ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน	70	43.75
รวม	160	100.00
หน่วยงานต้นสังกัด		
กระทรวงมหาดไทย	12	7.50
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	15	9.38
กระทรวงสาธารณสุข	9	5.65
กระทรวงศึกษาธิการ	120	75.00
หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	4	2.50
รวม	160	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือ หัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จากอำเภอเบญจชัย อำเภอระแงะ และอำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส เป็นเพศชาย จำนวน 124 คน และเพศหญิง จำนวน 36 คน (ร้อยละ 77.5 : 22.5) สำหรับข้อมูลส่วนตัวด้านอื่นสรุปได้ ดังนี้ ด้านวัยวุฒิ มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน และมีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 43 คน (ร้อยละ 73.12 : 26.88) ด้านคุณวุฒิ มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 131 คน และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 81.88 : 18.12) ด้านประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จำนวน 83 คน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกต่ำกว่า 12 ปี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 51.88 : 48.12) ด้านตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน อยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / หัวหน้างาน จำนวน 90 คน และอยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน จำนวน 70 คน (ร้อยละ 56.25 : 43.75) และมีหน่วยงานต้นสังกัดเรียงตามลำดับ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 120 คน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 15 คน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 12 คน กระทรวงสาธารณสุข 9 คน และหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน (ร้อยละ 75.00 : 9.38 : 7.50 : 5.62 : 2.50)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเสนอค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน และรายชื่อ ดังรายละเอียดตามตาราง 3 - ตาราง 7

ตาราง 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทัศนคติของข้าราชการเป็นรายด้าน 4 ด้าน

ด้านที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	s	ระดับนโยบาย
1	ด้านภาษา	4.5181	0.7268	มาก
2	ด้านความเชื่อ	4.5874	0.7208	มาก
3	ด้านศาสนา	4.0952	0.9221	มาก
4	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี	4.3589	0.8048	มาก
	เฉลี่ย	4.3899	0.7936	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าระดับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาม
 ทรรศนะของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน
 หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการล่วงท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวง
 หลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง
 ศึกษาธิการ จากอำเภอเจาะชัย อำเภอระแงะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
 ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้านแต่ละด้าน พบว่า มีค่าคะแนน
 เฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และหากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จะเห็นว่า
 ข้าราชการ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5874$) รอง
 ลงมา ได้แก่ นโยบายด้านภาษา ($\bar{X} = 4.5181$) นโยบายด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} =$
 4.3589) และนโยบายด้านศาสนา ($\bar{X} = 4.0952$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทรรศนะของข้าราชการ ด้านภาษา เป็นรายชื่อ

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	S	ระดับนโยบาย
1	รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นประโยชน์ของการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย	4.6750	0.6495	มาก
2	รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้เรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษากลางและใช้เป็นภาษาราชการของ ประเทศ	4.7250	0.5602	มาก
3	รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารสัมพันธ์ ระหว่างคนในชาติ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของตน	4.6312	0.6405	มาก

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{X}	S	ระดับนโยบาย
4	รัฐส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมภาษาไทยแก่ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าว นำความรู้ที่ได้รับไปสอนหรือเผยแพร่ในชุมชนของตน	4.5687	0.7491	มาก
5	รัฐส่งเสริมให้จัดครูอาสาสมัคร จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการฝึกอบรมหรือสอนภาษาไทยให้แก่ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นในพื้นที่ที่มีผู้ไม่รู้หนังสือ หรือพูดภาษาไทยไม่ได้ ให้สามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้	4.5500	0.6710	มาก
6	รัฐส่งเสริมให้ใช้ภาษาไทยในการสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4.5125	0.8240	มาก
7	รัฐส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะระดับชั้นเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยเบื้องต้นได้	4.7000	0.6224	มาก

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	s	ระดับนโยบาย
8	รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ วิชาสามัญ และวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าว ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย ตลอดจนนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต	4.6437	0.6378	มาก
9	รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง	4.3562	0.8566	มาก
10	รัฐส่งเสริมให้คนไทยทุกกลุ่มวัฒนธรรมเข้าใจและยอมรับว่าภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาไทยถิ่น ภาษาหนึ่ง	3.8197	1.0573	มาก
	เฉลี่ย	4.5181	0.7268	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าระดับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาม
 ทัศนคติของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน/ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน
 หรือหัวหน้างาน/ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวง
 หลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง
 ศึกษาธิการ จากอำเภอเบตง อำเภอกระดังงะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ด้านภาษา มีค่า
 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.5181$) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า
 ทุกข้อมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และหากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อจากมาก
 ไปหาน้อย จะเห็นว่าข้าราชการ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ข้อ 2 รัฐ
 ส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษากลาง
 และใช้เป็นภาษาราชการของประเทศ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.7250$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 7 รัฐ
 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะระดับชั้นเด็กเล็ก
 ทั้งนี้เพื่อให้ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยเบื้องต้นได้ ($\bar{x} = 4.7000$) ข้อ 1 รัฐส่งเสริมให้
 ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นประโยชน์ของการฟัง พูด อ่าน และเขียน
 ภาษาไทย ($\bar{x} = 4.6750$) ข้อ 8 รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้เข้ารับการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งด้านวิชา
 ศาสนา วิชาสามัญ และวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าว ฟัง พูด อ่าน
 และเขียนภาษาไทย ตลอดจนนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการ
 ประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ($\bar{x} = 4.6437$) ข้อ 3 รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนา
 อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นิยมฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารสัมพันธ์
 ระหว่างคนในชาติ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ($\bar{x} = 4.6312$) ข้อ 4 รัฐส่งเสริมให้มีการ
 ฝึกอบรมภาษาไทยแก่ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อ
 ฝึกกลุ่มบุคคลดังกล่าว นำความรู้ที่ได้รับไปสอนหรือเผยแพร่ในชุมชนของตน ($\bar{x} = 4.5687$) ข้อ 5

รัฐส่งเสริมให้จัดครูอาสาสมัครจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ดำเนินการฝึกอบรมหรือสอนภาษาไทยให้แก่ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นในพื้นที่ที่มีผู้ไม่รู้หนังสือ หรือพูดภาษาไทยไม่ได้ ให้สามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.4550$) ข้อ 6 รัฐส่งเสริมให้ใช้ภาษาไทยในการสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.5125$) ข้อ 9 รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.3562$) และข้อ 10 รัฐส่งเสริมให้คนไทยทุกกลุ่มวัฒนธรรมเข้าใจและยอมรับว่าภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาไทยถิ่น ภาษาหนึ่ง ($\bar{X} = 3.8107$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทรรศนะของข้าราชการด้านความเชื่อ เป็นรายชื่อ

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	S	ระดับนโยบาย
11	รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเชื่อมั่นศรัทธา ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข	4.7092	0.6500	มาก
12	รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจงรักภักดีต่อ สถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	4.7525	0.5772	มาก
13	รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเจตคติที่ถูกต้องใน การเรียนรู้ภาษาไทย โดยขจัดความเข้าใจผิด ที่ว่า การเรียนรู้ภาษาไทยจะทำให้วัฒนธรรม อิสลามถูกทำลาย	4.6187	0.8231	มาก

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{X}	S	ระดับนโยบาย
14	รัฐมุ่งปลูกฝังให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอิสลาม	4.4437	0.7989	มาก
15	รัฐมุ่งปลูกฝังให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสำนึก และตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	4.4062	0.7548	มาก
	เฉลี่ย	4.5874	0.7208	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ระดับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาม
 ทรรศนะของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน
 หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวง
 หลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง
 ศึกษาธิการ จากอำเภอเบตง อำเภอธารโต อำเภอระแงะ และอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ด้านความเชื่อ มีค่า
 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.5874$) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า
 ทุกข้อมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และหากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อจากมากไปหา
 น้อย จะเห็นว่า ข้าราชการ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อ ข้อ 12 รัฐมุ่ง
 ปลุกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ
 คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.7625$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 11 รัฐมุ่ง
 ปลุกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเชื่อมั่นศรัทธาในการปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ($\bar{X} = 4.7026$) ข้อ 13 รัฐมุ่งปลุกฝังให้
 ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเจตคติที่ถูกต้องในการเรียนรู้ภาษาไทยโดยจัด
 ความเข้าใจผิดที่ว่า การเรียนรู้ภาษาไทยจะทำให้วัฒนธรรมอิสลามสูญหายไป ($\bar{X} = 4.6187$)
 ข้อ 14 รัฐมุ่งปลุกฝังให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคุณธรรมและ
 จริยธรรม ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอิสลาม ($\bar{X} = 4.4437$)
 และข้อ 15 รัฐมุ่งปลุกฝังให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำนึก และตระหนักในหน้าที่ที่
 จะต้องปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ($\bar{X} = 4.4062$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทรรศนะของข้าราชการด้านศาสนา เป็นรายชื่อ

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{X}	S	ระดับนโยบาย
16	รัฐส่งเสริมให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ และพัฒนาศาสนสถาน ตลอดจนให้ความอุปถัมภ์ต่อกิจการศาสนาอิสลาม	4.0937	0.8071	มาก
17	รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณธรรม และจริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่น และศาสนาอิสลาม	4.3812	0.6901	มาก
18	รัฐส่งเสริมให้มีการอบรมชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้าใจหลักศาสนาอิสลามในแนวทางที่ถูกต้อง	4.5250	0.6724	มาก
19	รัฐส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.0375	1.3001	ปานกลาง

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	s	ระดับนโยบาย
20	รัฐส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาอิสลามแก่ เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในโรงเรียนของรัฐบาลทั้งใน ระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษา	3.9125	1.1568	มาก
21	รัฐส่งเสริมให้มีพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งศาสนา พุทธและศาสนาอิสลาม ในโรงเรียน และ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐในจังหวัดชายแดน ภาคใต้	4.0875	1.0544	มาก
22	รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ มีความเข้าใจต่อความเชื่อมั่นด้าน ศาสนาของประชาชนในพื้นที่	4.1937	0.8650	มาก
23	รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับในความแตกต่างด้านศาสนา เพื่อจะได้ เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	4.4812	0.8315	มาก
	เฉลี่ย	4.0952	0.9221	

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาม ทัศนคติของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวง หลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง ศึกษาธิการ จากอำเภอเขาเจาะ อำเภอระแงะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ด้านศาสนา มีค่า คชคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.0952$) และเมื่อพิจารณาค่าคชคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า มีสองระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง

ระดับมาก หากเปรียบเทียบค่าคชคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย จะเห็นว่าข้าราชการ ๙ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านศาสนา ข้อ 18 รัฐส่งเสริมให้มีการอบรมชาวไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าใจหลักศาสนาอิสลามในแนวทางที่ถูกต้อง มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5250$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 23 รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับใน ความแตกต่างด้านศาสนา เพื่อจะได้เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ($\bar{X} = 4.4812$) ข้อ 17 รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่นและศาสนาอิสลาม ($\bar{X} = 4.3812$) ข้อ 22 รัฐส่งเสริม ให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจต่อความเชื่อมั่นด้านศาสนาของประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.1937$) ข้อ 16 รัฐส่งเสริมให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ และพัฒนาศาสนสถาน ตลอดจนให้ความสนใจ อนุรักษ์ต่อกิจการศาสนาอิสลาม ($\bar{X} = 4.0937$) ข้อ 21 รัฐส่งเสริมให้มีพิธีกรรมทางศาสนา ทั้ง ศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามในโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{X} = 4.0875$) และ ข้อ 20 รัฐส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาอิสลามแก่เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโรงเรียนของรัฐบาลทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.9125$) ตามลำดับ

ระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 19 รัฐส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อ สอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{X} = 3.0875$)

ตาราง 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทรรศนะของข้าราชการด้านวัฒนธรรมเยี่ยมพิเศษ เป็นรายชื่อ

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	S	ระดับนโยบาย
24	รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอมรับในความแตกต่าง ด้านวัฒนธรรม เยี่ยมพิเศษ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	4.4187	0.8576	มาก
25	รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษาอบรมเพื่อให้รู้และเข้าใจ เกี่ยวกับวัฒนธรรม เยี่ยมพิเศษ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับวัฒนธรรม เยี่ยมพิเศษ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว	4.2937	0.8362	มาก
26	รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ และเข้าใจ ในวัฒนธรรม เยี่ยมพิเศษ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น	4.3875	0.7353	มาก

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	s	ระดับนโยบาย
27	รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรักและหวงแหนในขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น	4.2812	0.7944	มาก
28	รัฐส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรม	4.2500	0.7930	มาก
29	รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยในภูมิภาคอื่น อันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย	4.3937	0.8908	มาก

ข้อที่	นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	\bar{x}	s	ระดับนโยบาย
30	รัฐส่งเสริมให้ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคือเรื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.4875	0.7267	มาก
	เฉลี่ย	4.3589	0.8048	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ระดับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามทัศนคติของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน/ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน/ ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จากอำเภอเขาเจจก อำเภอระแงะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.3589$) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และหากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ จากมากไปหาน้อย จะเห็นว่า ข้าราชการ 4 เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ข้อ 30 รัฐส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม มากที่สุด ($\bar{X} = 4.4875$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 24 รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับในความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ($\bar{X} = 4.4187$) ข้อ 29 รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยในภูมิภาคอื่น ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.3937$) ข้อ 26 รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรู้และเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.3875$) ข้อ 25 รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษาอบรมเพื่อให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว ($\bar{X} = 4.2937$) ข้อ 27 รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรักและหวงแหนในขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.2812$) และข้อ 28 รัฐส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.2500$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การนำเสนอข้อมูลตอนนี้ เป็นการประมวลข้อเสนอแนะของข้าราชการ ๗ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามปลายเปิด ตอนที่ 3 และจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยวิธีจัดสนทนากลุ่ม และจัดสัมมนาถึงสนทนากลุ่ม ทั้งมีรายละเอียดสาระสำคัญ ต่อไปนี้

1. ด้านภาษา

1.1 ภาษาเป็นวัฒนธรรม และวัฒนธรรมช่วยสร้างเอกภาพของชาติ รัฐควรมุ่งเน้นให้ใช้ภาษาเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ

1.2 รัฐต้องสร้างความตระหนักให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นความสำคัญของภาษาไทยให้ได้ และควรกำหนดนโยบายให้คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าว พูดภาษาไทยให้ได้ทุกคน โดยจัดอบรมสัมมนา และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

1.3 รัฐควรมีแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของภาษาไทยมาตรฐานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขา ทั้งในแง่ของการพัฒนาท้องถิ่น และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าว ใช้ภาษาไทยมาตรฐานทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนในชีวิตประจำวัน

1.4 รัฐควรส่งเสริมให้เยาวชนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เพราะยังมีบางท้องที่ไม่ยอมรับการศึกษาภาษาไทย ดังนั้นรัฐต้องมุ่งเน้นให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นความสำคัญของภาษาไทย เป็นอันดับแรก

1.5 รัฐควรวางมาตรการและควบคุมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน ไม่ใช่ลาออกกลางคันเพราะปัญหาต่างๆ ขณะเดียวกันรัฐต้องส่งเสริมให้เยาวชนดังกล่าว ได้มีโอกาสศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อให้มีทักษะด้านภาษาไทยมากขึ้น

1.6 รัฐควรมีการสำรวจผู้ที่พูดภาษาไทยไม่ได้ แล้วจำแนกกลุ่มเป้าหมาย เช่น เยาวชน ผู้สูงอายุ เป็นต้น และรัฐควรดำเนินการฝึกอบรมภาษาไทยแก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยตรง และไม่ต้องผ่านผู้นำต่าง ๆ แต่ต้องให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการ การนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันกับกลุ่มเป้าหมายของรัฐที่ผ่านมามีความเป็นไปได้น้อย เพราะไม่มี กิจกรรมเสริมให้เกิดการใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ และขาดการติดตามประเมินผลที่เหมาะสม นอกจากนี้ครูผู้สอนภาษาไทยที่ทางราชการส่งมา ยังไม่สนใจในกิจกรรมการสอนเท่าที่ควร จึงทำให้ โครงการไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนั้นการเปิดสอนภาษาไทยให้แก่ประชาชนควรเลือกบุคลากรปฏิบัติการสอนที่มีประสิทธิภาพในการสอนสูง และบุคลากรดังกล่าวต้องจัดให้เพียงพอ เพื่อเข้าไปทำการสอนใน ห้องถิ่น

1.7 รัฐควรส่งเสริมให้ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทย และมีความจริงจัง จริงใจ ตลอดจนสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม ก่อนที่จะให้กลุ่มบุคคลดังกล่าว นำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยไปเผยแพร่ นอกจากนี้รัฐควรมี การติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิดอย่างน้อย 3-6 เดือนต่อครั้ง และควรมีกิจกรรมที่เน้นให้มีการใช้ ภาษาไทยให้มากขึ้น

1.8 รัฐควรส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ภาษาไทย เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร ทั้งในชีวิตประจำวัน และในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

1.9 รัฐควรส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง และแนะนำประชาชน ที่มาติดต่อกับทางราชการ ให้เข้าใจถึงความสำคัญในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร ขณะเดียวกัน รัฐต้องกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาทางการโดยไม่ต้องมีล่าม

1.10 รัฐควรส่งเสริมให้วิทยากรอิสลามศึกษา เข้าใจหลักการสอน และจิตวิทยาการสอน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การส่งเสริมภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้บรรลุผลตามเป้าหมาย

1.11 รัฐควรส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในระบบโรงเรียนให้มากที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก กล่าวคือ ในชั้นเด็กเล็กควรสอนภาษาไทยอย่างน้อย 3 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ดังนั้นรัฐจึงต้องจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กให้มากขึ้น และในระดับประถมศึกษา เด็กที่มาจากชนบทจะพูดไม่ชัด ฉะนั้นการสอนในระดับนี้ต้องเน้นการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้จริงจังมากกว่านี้

1.12 รัฐต้องกำหนดวิธีการดำเนินการให้ความรู้แก่ครูที่สอนภาษาไทยระดับก่อนวัยเรียน และระดับประถมศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้ครูมีคุณภาพ

1.13 รัฐควรใช้หลักสูตรพิเศษเฉพาะในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยต้องนำกระบวนการเรียนภาษา (ภาษาศาสตร์) มาใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนขึ้น และจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยประสบผลสำเร็จได้

1.14 รัฐต้องจัดงบประมาณเพื่อส่งเสริมภาษาไทยอย่างเต็มที่ และรัฐควรใช้กระบวนการ / วิธีการ / กิจกรรม ในการส่งเสริมทางด้านภาษาไทยให้มากและจริงจังเป็นรูปธรรมมากกว่านี้

1.15 ควรบรรจุรายวิชาภาษาไทยในหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาราชการเป็นหลัก

1.16 รัฐควรกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ชัดเจน และต่อเนื่อง เช่น 5 ปี 10 ปี เป็นต้น

1.17 วิทยาการในโครงการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องส่งเสริมและให้ขวัญกำลังใจเป็นพิเศษ ต้องมีสวัสดิการที่ดีพอโดยเฉพาะในถิ่นที่มีความเสี่ยงภัย ทั้งนี้เพื่อให้ผลออกมาเป็นรูปธรรม

1.18 ครูผู้สอนไม่ควรนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ และควรกำหนดให้นักเรียนใช้และพูดภาษาไทยในโรงเรียน

1.19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องใช้ภาษาไทย และภาษามลายูท้องถิ่น ควบคู่กันในการปฏิบัติงาน แต่ต้องเน้นหนักทางภาษาไทยให้มากกว่า เพราะภาษาไทยเป็นภาษาราชการส่วนภาษามลายูท้องถิ่นใช้ในกรณีผู้รับบริการไม่เข้าใจภาษาราชการ

1.20 รัฐควรเน้นให้ทุกหน่วยงานของรัฐใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.21 ข้าราชการไม่ควรพูดภาษามลายูท้องถิ่นในสถานที่ราชการ ทั้งนี้เพื่อให้การส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้บรรลุผล

1.22 รัฐควรให้มีการฝึกอบรมภาษามลายูท้องถิ่นแก่ข้าราชการที่พูดภาษามลายูท้องถิ่นไม่ได้

1.23 ข้าราชการที่เป็นคนท้องถิ่นที่สามารถพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ ควรมีส่วนในการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้มากกว่านี้

1.24 หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐควรทำงานประสานงานกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐบรรลุเป้าหมาย

1.25 รัฐไม่ควรส่งเสริมภาษามลายูท้องถิ่นให้เป็นภาษาถิ่นของไทยภาษาหนึ่ง เพราะเป็นภาษาที่ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องส่งเสริม

1.26 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย เพราะเขาสื่อภาษาถิ่นกันเขาก็อยู่กันได้ ในจุดนี้รัฐควรนำเสนอให้ประชาชนเห็นประโยชน์เฉพาะของภาษาไทยให้ชัดเจนจริง ๆ มิฉะนั้นแล้วการส่งเสริมภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้คงไม่สัมฤทธิ์ผล

2. ด้านความเชื่อ

2.1 รัฐควรส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล หรือใช้เหตุผลประกอบความเชื่อ ไม่เชื่อมงายจนเกินไป และปลูกฝังให้เชื่อความดีความถูกต้องที่เป็นสากลนิยม มากกว่าการเคารพในตัวบุคคล หรือคำสอนที่ไม่เป็นสากล

2.2 การปลูกฝังความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ควรจะมีกิจกรรมที่เน้นเห็นเด่นชัด และสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนั้นควรปลูกฝังให้ยึดมั่นในจุดรวมอันเดียวกัน คือ ชาติ และพระมหากษัตริย์ เพียงแต่ต่างศาสนากันเท่านั้น

2.3 รัฐควรปลูกฝังเจตคติที่ดีเกี่ยวกับภาษาไทยให้แก่เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อลบความรู้สึกที่ว่า ภาษาไทยไม่ใช่ภาษาของตน

2.4 รัฐต้องหาแนวทางกำจัดความรู้สึกของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในเรื่องต่อไปนี้ให้หมดสิ้นไป

2.4.1 ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกเอารัดเอาเปรียบ

2.4.2 ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นชนกลุ่มน้อย

2.4.3 ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่คนไทย

2.5 รัฐควรจัดหน่วยปฏิบัติการจิตวิทยาประสานกับผู้นำศาสนาในท้องถิ่น และผู้นำศาสนาในท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่รู้จริงจึงจะสามารถสร้างความเชื่อในแนวทางที่ถูกต้องให้กับประชาชนได้ เพราะยังมีความเชื่อโดยเจมาขทางศาสนาที่น่าจะไม่ถูกต้องอีกมาก จึงควรมีการนิจารณาแก้ไข โดยใช้วิธีการที่นุ่มนวล และสังคมให้การยอมรับ

2.6 วิธีการตอบปัญหาความขัดแย้งทางความเชื่อ ควรจะให้ชัดเจนถูกต้องและเป็นกลางสามารถปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทุกจังหวัด

2.7 รัฐควรพัฒนาเทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และแนวโน้มของสิ่งที่กำลังจะเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนเอง และท้องถิ่นได้

2.8 รัฐควรสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามกับชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เพื่อจะได้จัดความสำนึกเกี่ยวกับการแบ่งแยกว่าเป็นคนละพวกคนละศาสนา

2.9 รัฐต้องหาแนวทางให้ผู้นำศาสนาในท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นด้านศาสนา เป็นไปในแนวเดียวกัน

2.10 รัฐควรจัดหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความเชื่อ ความศรัทธาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม

2.11 รัฐต้องปรับปรุงการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะกระบวนการความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ เมื่อเยาวชนของชาติมีความรู้ ความเชื่อที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงจึงจะค่อย ๆ ลดลง

2.12 รัฐต้องปลูกฝังการเรียนรู้อัตนวิสัยทัศน์ชาติไทย โดยขจัดความเข้าใจผิดที่ว่า ชน ชาติไทยได้ยกทัพมาครอบครองชนท้องถิ่นในแหลมมลายู

2.13 มีนักการเมืองบางคนหาเสียงโดยนำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยใช้ศาสนามาโจมตี ศาสนาอื่น ๆ และสร้างความเชื่อที่ไม่ถูกต้องให้กับประชาชน ซึ่งรัฐควรได้สอดส่องในดังกล่าวด้วย

2.14 ความเชื่อทางด้านหลักศาสนาควรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและทันต่อสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2.15 รัฐต้องส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มาก เพื่อการเรียนรู้อของ ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน และการ ปฏิบัติงานร่วมกัน

2.16 ในการจัดกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน นรรมหากษัตริย์ ควรจัดร่วมกันทุกชนทุกศาสนาไม่ควรแยกกันจัดกิจกรรม ดังที่บางหน่วยงานซึ่งมีบทบาท อยู่ในพื้นที่กำลังดำเนินการอยู่

2.17 รัฐควรจัดทำแผนงาน / โครงการ และมาตรการในการดำเนินการปลูกฝัง ให้ ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐอย่างจริงจัง และรัฐต้อง ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการอย่างใกล้ชิด

3. ด้านศาสนา

3.1 รัฐไม่ควรส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้อย่างเสรีเท่านั้น แต่ควรเข้าไปติดตามดูแลให้ปฏิบัติตามนโยบายด้วย โดยเฉพาะนโยบายการ ส่งเสริมภาษาไทย

3.2 รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการตลอดจนเยาวชนได้เรียนรู้ศาสนาเปรียบเทียบ ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของทุกศาสนา จะได้ลดสภาพความนึกคิดผิด ๆ ต่อศาสนาอื่น ๆ ตลอดจนยอมรับถึงความแตกต่างด้านศาสนา และไม่นำเรื่องศาสนามาเป็นเครื่องแบ่งแยก หรือเหยียดหยามศาสนาอื่น

3.3 รัฐต้องประชาสัมพันธ์ความคืบหน้าการดำเนินนโยบายอย่างจริงจังและชัดเจนเพื่อให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้ตระหนักและยอมรับว่า ศาสนาอิสลามไม่ได้เป็นศาสนาที่ถูกกีดกัน และทางราชการให้ความสำคัญเท่าเทียมกับศาสนาอื่น ๆ

3.4 รัฐควรส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาในท้องถิ่นกับผู้นำเยาวชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างกันและกัน นอกจากนี้ผู้นำศาสนาควรอบรมเยาวชนให้สามารถนำคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.5 รัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชน ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาที่ถูกต้อง และให้ประพฤติกฎปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนมีคุณธรรมและจริยธรรมตามสภาพ

3.6 รัฐควรให้สำนักจุฬาราชมนตรี เป็นผู้มีบทบาทโดยตรง ในการพัฒนาบุคลากรด้านศาสนาอิสลาม เช่น ผู้นำศาสนาในท้องถิ่น ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าว เข้าใจหลักศาสนาที่ถูกต้อง และสามารถนำไปเผยแพร่ในชุมชนตามแนวทางที่ตรงกันทุกท้องถิ่น โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ

3.7 รัฐควรกำจัดกลุ่มอิทธิพลที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดความแตกแยกกันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.8 รัฐควรส่งเสริมให้มีการจัดสัมมนาข้าราชการของรัฐ ทั้งที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การสร้างสมานฉันท์ระหว่างข้าราชการของรัฐดังกล่าว

3.9 ศาสนาควรสอนเพื่อความรู้อันนั้น ไม่จำเป็นต้องนำมาสอนอย่างละเอียดในโรงเรียนทั่วไป และควรสอนอย่างลึกซึ้งเฉพาะในโรงเรียนสอนศาสนาเท่านั้น

3.10 รัฐควรส่งเสริมให้โรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เชิญผู้รู้ทาง ศาสนาทั้งพุทธและอิสลามมาบรรยายธรรมโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ศาสนากับการดำรงชีวิตในสถานสังคม ปัจจุบันทุกวันศุกร์ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนในระดับชั้นดังกล่าว ได้นำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องในชีวิตประจำวัน

3.11 รัฐควรจัดให้มีการเรียนการสอนด้านศาสนา เฉพาะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐ และเรียนควบคู่กับวิชาสามัญเท่านั้น นอกจากนี้หลักสูตรการสอน วิชาศาสนา รัฐต้องเข้าไปตรวจสอบและดูแลให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักศาสนาที่ แท้จริง

3.12 รัฐควรส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาในท้องถิ่น เป็นผู้นำนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐไป ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ และเข้าใจนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐอย่างถูกต้อง

3.13 หลักการของศาสนาอิสลามที่คนส่วนใหญ่นับถือมันคืออยู่แล้ว แต่ต้องระวังเรื่องความ แปลกแยกหลากหลายในด้านความคิดของผู้ที่ทำตนเป็นผู้รู้ทางศาสนา ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และชี้แนะใน บางเรื่องทำให้ผิดแผกออกไป บางครั้งก็ทำให้ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชนบทให้เจริญก้าวหน้า

3.14 รัฐควรศึกษาหลักคำสอนและข้อห้ามทางศาสนาให้รู้แจ้งมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อป้องกันการกล่าวอ้างเอาศาสนามาเป็นเครื่องต่อรองกับรัฐ

3.15 การคัดเลือกผู้นำศาสนาในท้องถิ่นโดยเฉพาะประจำมัสยิด ควรให้คณะกรรมการ อิสลามประจำจังหวัด เป็นผู้คัดเลือกให้ได้คนดีที่สุด เนื่องจากผู้นำศาสนาดังกล่าวเป็นบุคคลที่ประชาชน ให้ความเชื่อถือศรัทธามากที่สุด

3.16 รัฐควรส่งเสริมการจัดการรูปแบบการบริหารศาสนสถาน ให้เป็นระบบที่ถูกต้อง และ สอดคล้องกับระเบียบที่รัฐกำหนดไว้ ขณะเดียวกันควรบูรณะสถานที่และวัตถุทางศาสนาให้เป็นจุดรวมของ ประชาชน

3.17 รัฐควรส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาในระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับ ศาสนา ทั้งนี้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสานแนวความคิดร่วมกัน และนำไปเผยแพร่ให้ประชาชน

ได้ทราบและถือปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน นอกจากนั้นควรมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไขต่อไป ซึ่งการสัมมนาดังกล่าว รัฐควรเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ

3.18 รัฐควรส่งเสริมให้คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ กับคนไทยที่นับถือศาสนาอื่นได้ กล่าวคือ นอกรีตพิธีกรรมทางศาสนาให้ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการยอมรับในเรื่องความแตกต่างทางศาสนา

3.19 รัฐไม่ควรให้ความสำคัญด้านศาสนามากกว่าด้านวัฒนธรรม

3.20 ข้าราชการในพื้นที่ต้องเป็นผู้ประสานความขัดแย้ง ไม่ใช่เป็นผู้สร้างความขัดแย้ง และการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งต้องกระทำอย่างจริงจัง จริงใจ และนุ่มนวล

4. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

4.1 รัฐควรเชิญผู้นำทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำเยาวชน เข้าร่วมชมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นในทุกระดับ และมีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

4.2 รัฐควรส่งเสริมประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น เพื่อความเข้าใจตรงกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้

4.3 รัฐควรให้ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำเยาวชน และเยาวชนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละภาคอย่าง เป็นระบบและชัดเจน

4.4 รัฐต้องส่งเสริมให้ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ในวัฒนธรรมประจำชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหานั้น เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

4.5 รัฐควรให้บุคลากรของรัฐที่เพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อจะได้เข้าใจปัญหาดีขึ้น

4.6 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของประเพณี และมีทัศนคติที่ดีต่อประเพณีท้องถิ่น

4.7 รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี ไม่ใช่ขอความร่วมมือจากพ่อค้าประชาชนเรื่อยไป ขณะเดียวกันควรมีการเชื้อเชิญประเทศเพื่อนบ้านมาเชื่อมสัมพันธ์เพื่อความสัมพันธ์อันดี และแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรม

4.8 รัฐควรให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโดยอิสระ ไม่พยายามเข้าไปส่งเสริมในรูปแบบของรัฐ

4.9 รัฐควรประกาศให้ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเพณีของชาติ

4.10 ประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน รัฐควรส่งเสริมให้ยึดถือประเพณีที่นิยมกันโดยสากล และของท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะเป็นเอกภาพ

4.11 รัฐควรส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นแบบแผน เพราะจะทำให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าว สามารถพัฒนา และรับเอกลักษณ์ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นได้ ซึ่งเหมาะที่จะส่งเสริมในด้านความรู้และด้านอื่น ๆ ต่อไป

5. ด้านการศึกษา

5.1 รัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อเพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากวัฒนธรรมของคนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบัน

5.2 รัฐควรส่งเสริมการศึกษาในเขตชนบทอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเด็กในชนบทส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเรียนต่อ ดังนั้นควรให้เด็กในชนบทดังกล่าวได้ฝึกฝนวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

5.3 วิทยากรสอนศาสนาอิสลามต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน คือ ชาวบ้านยกย่องนับถือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นผู้ที่สามารถฝึกฝนให้นักเรียนมีจริยธรรมที่ดีได้ จึงจะรับเข้าสอน

5.4 รัฐควรส่งเสริมให้วิทยากรสอนศาสนาอิสลามได้เข้าใจวัฒนธรรมของชาติ ทั้งนี้เพื่อจะได้อบรมนักเรียนไม่ให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องศาสนา

5.5 รัฐควรใช้เทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำเยาวชน และประชาชนทั่วไป สามารถรับรู้วิทยาการใหม่ ๆ ได้มากขึ้น และอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

6. ด้านนโยบาย

6.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพและยุคสมัยได้ รัฐจะต้องให้การศึกษากับประชาชนอย่างทั่วถึง ขณะเดียวกันรัฐต้องเริ่มมุ่งเน้นปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐในโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

6.2 รัฐควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐอย่างจริงจังและสม่ำเสมอโดยวิทยากรที่ได้รับการยอมรับ และควรมีการวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบทางวัฒนธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผลและมีใจเป็นธรรม

6.3 ในการดำเนินงานเพื่อให้นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐบรรลุผล รัฐควรมุ่งงบประมาณสนับสนุนเป็นพิเศษแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ

6.4 รัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการขจัดสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมให้หมดไป เช่น ยาเสพติด ฯลฯ และควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประเมินผลด้วย

6.5 รัฐไม่ควรดำเนินนโยบายทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดผลเชิงลบต่อความเชื่อมั่นด้านศาสนา และความเชื่อที่สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกับด้านศาสนาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม

6.6 การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ต้องเริ่มที่ข้าราชการ ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำเยาวชนก่อน แล้วจึงจะถ่ายทอดไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป

6.7 รัฐควรมีนโยบายที่เหมาะสม และดำเนินนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของข้าราชการ ควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายด้านวัฒนธรรม

7. ด้านการบริหารและการปกครอง

7.1 ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่จำเป็นต้องเป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม

7.2 รัฐควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น ขณะเดียวกันควรเน้นให้ความรู้และ

ติดตามผลกับข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการในระดับผู้ปฏิบัติ ไม่ควรแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยกไม่ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ข้าราชการด้วยกัน

7.3 รัฐควรอบรมสั่งสอนข้าราชการให้ตระหนักถึงหน้าที่ อย่าได้ฝังใจหรือเชื่อมั่นในความคิดของตนโดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเก่า จึงควรแก้ไขปรับปรุงในจุดนี้อย่างมาก และต้องทำให้เห็นอย่างเห็นรูปธรรมด้วย

7.4 รัฐควรปรับปรุงระบบราชการในหน่วยงาน และพฤติกรรมของข้าราชการที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนทั้งในด้านการบริหาร ความเที่ยงธรรม ตลอดจนสวัสดิการเงินค่าตอบแทนให้มีประสิทธิภาพ

7.5 รัฐควรให้ข้าราชการทุกหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสานงานร่วมกัน จัดทำโครงการที่เข้าสัมผัสกับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย โครงการส่งเสริมภาษาไทย เป็นต้น

7.6 รัฐต้องแสดงความจริงใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ย้ายข้าราชการที่มีปัญหาเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

7.7 รัฐต้องลดการใช้ความรุนแรง วิธีการดำเนินนโยบายที่ผิด ๆ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้ที่มิได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข้ปัญหา

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมทั้งหมดของการวิจัย ซึ่งได้แก่ จุดมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ทุกอำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 543 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้มาโดยการพิจารณาคัดเลือกตามข้อมูลที่ ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงเบื้องต้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน และเมื่อหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด จะได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของ รัฐ ของพรพันธุ์ เขมคุณาศัย ซึ่งมีสาระคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ทัศนคติที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น และข้าราชการที่มาจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จากอำเภอเขาเจ็ซ อำเภอรอยง และ อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำแนกได้ ดังนี้

1. ข้าราชการ ๙ จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เป็นเพศชาย จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5
2. ข้าราชการ ๙ จำแนกตามวัยวุฒิ ปรากฏว่า มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 73.12 และมีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.88
3. ข้าราชการ ๙ จำแนกตามคุณวุฒิ ปรากฏว่า มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 81.58 และมีวุฒิน้อยกว่าปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.12

4. ข้าราชการ ๔ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏว่า มีประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 51.88 และมีประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.12

5. ข้าราชการ ๔ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ปรากฏว่า อยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / หัวหน้างาน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และอยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75

6. ข้าราชการ ๔ จำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด ปรากฏว่า อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 อยู่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.65 และอยู่ในสังกัดหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐตามทรรศนะของข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้างาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จากอำเภอเขาเจ็ซ อำเภอรอบแฉะ และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส เป็นรายด้าน พบว่า ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.5874$) เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษาเป็นอันดับสอง ($\bar{X} = 4.5181$) เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอันดับสาม ($\bar{X} = 4.3589$) และเห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านศาสนาเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.0952$)

เมื่อนิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านของนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ตามทรรศนะของข้าราชการข้างต้น พบว่า

1. ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษาในระดับมาก ($\bar{X} = 4.5181$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษาที่ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยเป็นอันดับหนึ่ง คือ รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่ ^{นับถือศาสนาอิสลาม} ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษากลาง และใช้เป็นภาษาราชการของประเทศ ($\bar{X} = 4.7250$) และอันดับสุดท้าย คือ รัฐส่งเสริมให้คนไทยทุกกลุ่มวัฒนธรรมเข้าใจและยอมรับว่าภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาไทยถิ่นภาษาหนึ่ง ($\bar{X} = 3.8187$)

2. ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อในระดับมาก ($\bar{X} = 4.5874$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อที่ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยเป็นอันดับหนึ่ง คือ รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.7625$) และอันดับสุดท้าย คือ รัฐมุ่งปลูกฝังให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำนึกและตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ($\bar{X} = 4.4062$)

3. ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านศาสนาในระดับมาก ($\bar{X} = 4.0952$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านศาสนาที่ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยเป็นอันดับหนึ่ง คือ รัฐส่งเสริมให้มีการอบรมชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้าใจหลักศาสนาอิสลามในแนวทางที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.5250$) และอันดับสุดท้าย คือ รัฐส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{X} = 3.0875$)

4. ข้าราชการ ๔ เห็นด้วยกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านขนบธรรมเนียมประเพณีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.3589$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่ข้าราชการเห็นด้วยเป็นอันดับหนึ่ง คือ รัฐส่งเสริมให้ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

($\bar{X} = 4.4875$) และอันดับสุดท้าย คือ รัฐส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.2500$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของข้าราชการ 4 เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสาระสำคัญสรุปได้ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษา
2. ด้านความเชื่อ
3. ด้านศาสนา
4. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี
5. ด้านการศึกษา
6. ด้านนโยบาย
7. ด้านการบริหารและการปกครอง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐตามทรรศนะของข้าราชการ 4 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. เมื่อพิจารณานโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้ง 30 ข้อ พบว่า ข้าราชการ 4 เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวในระดับมากถึง 29 ข้อ และเห็นด้วยในระดับปานกลางเพียง 1 ข้อ คือ นโยบายด้านศาสนาข้อ 19 รัฐส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อสอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{X} = 4.0875$) อย่างไรก็ตามหากวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายข้างต้น กับข้อเสนอแนะด้านศาสนาที่ว่า รัฐไม่ควรส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

อย่างเสรีเท่านั้น แต่ควรเข้าไปติดตามดูแลให้ปฏิบัติตามนโยบายด้วย โดยเฉพาะนโยบายการส่งเสริมภาษาไทย และรัฐควรจัดให้มีการเรียนการสอนด้านศาสนา เฉพาะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐ และเรียนควบคู่กับวิชาสามัญเท่านั้น นอกจากนี้หลักสูตรการสอนวิชาศาสนาของรัฐต้องเข้าไปตรวจสอบและดูแลให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักศาสนาที่แท้จริง กล่าวได้ว่าการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาของข้าราชการ ๔ เกี่ยวกับการสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนให้เห็นถึงข้อขัดแย้ง (CONFLICT) และความหวาดระแวงอันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางศาสนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการขาดความไว้วางใจ และความเชื่อถือต่อองค์กร กลุ่มบุคคล หรือบุคคลที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจนถึงระดับที่เสนอให้รัฐเข้าไปควบคุม ดูแล และตรวจสอบ ซึ่งทรงคนะตั้งกล่าวนับเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ภาพลักษณ์ของข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกประเมินในเชิงลบตลอดมา ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้คงยากต่อการแก้ไข หากการนำนโยบายบริหารงานบุคคลเชิงจิตวิทยาของรัฐ ไปประยุกต์ใช้กับข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่บังเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะบางประเด็นของข้าราชการ ๔ โดยเฉพาะด้านศาสนาได้บ่งบอกถึงความไม่เข้าใจของข้าราชการ ๔ เกี่ยวกับเรื่องการนับถือศาสนาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างชัดเจน เช่น ข้อเสนอแนะที่ว่า การคัดเลือกผู้นำศาสนาในท้องถิ่นโดยฉพาะผู้นำมัสยิด ควรให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกให้ได้คนที่ดีที่สุด เนื่องจากผู้นำศาสนาดังกล่าวเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อถือศรัทธามากที่สุด หรือศาสนาควรสอนเพื่อรู้เท่านั้นไม่จำเป็นต้องนำมาสอนอย่างละเอียดในโรงเรียนทั่วไป และควรสอนอย่างลึกซึ้งเฉพาะในโรงเรียนสอนศาสนาเท่านั้น และรัฐควรส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ กับชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่นได้ กล่าวคือ พอลถึงพิธีกรรมทางศาสนาก็ให้ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการยอมรับในเรื่องความแตกต่างทางศาสนา

อนึ่ง การแสดงออกในลักษณะที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนาดังกล่าว เป็นเสมือนภาพสะท้อนให้เห็นถึง ประสิทธิภาพในการคัดเลือกและปฐมนิเทศข้าราชการ ๔ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ของรัฐ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนแนวความคิด และการส่งเสริมคุณธรรมให้กับข้าราชการ เพื่อให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมอิสลามอย่างถ่องแท้ ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในแง่สังคมจิตวิทยา จึงยังคงมีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะข้าราชการนับเป็นตัวแปรหนึ่งที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยเหตุนี้การต่อสู้เพื่อเสริมสร้างภาพจน์ใหม่ให้เกิดขึ้นกับข้าราชการของรัฐโดยวิธีการแบบเดิม คงไม่อาจใช้เป็นสูตรสำเร็จได้อีกต่อไป

3. นโยบายการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐที่จะต้องรณรงค์ให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้ภาษาไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและรับรู้ข้อมูลทางสังคม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ร่วมกัน ดังข้อเสนอแนะที่ว่า ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชาชนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย เพราะเขาสื่อภาษาถิ่นกัน เขาก็อยู่กันได้ ในจุดนี้รัฐควรนำเสนอให้ประชาชนเห็นประโยชน์เฉพาะของภาษาไทยให้ชัดเจนจริง ๆ มิฉะนั้นแล้วการส่งเสริมภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้คงไม่สัมฤทธิ์ผล นอกจากนั้นการดำเนินการตามโครงการ เพื่อตอบสนองนโยบายข้างต้นของรัฐ ยังขาดการจัดการ และการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการคัดสรรบุคลากรเข้าไปดำเนินงานในจุดนี้ ยังไม่เป็นที่ยอมรับในเรื่องของประสิทธิภาพ ดังข้อเสนอแนะที่ว่า รัฐควรมีการสำรวจจุดที่พูดภาษาไทยไม่ได้ แล้วจำแนกกลุ่มเป้าหมาย เช่น เยาวชน ผู้สูงอายุ เป็นต้น และรัฐควรดำเนินการฝึกอบรมภาษาไทยแก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวอย่างต่อเนื่องโดยตรง และไม่ต้องผ่านผู้นำต่าง ๆ แต่ต้องให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันกับกลุ่มเป้าหมายของรัฐที่ผ่านมา มีความเป็นไปได้ น้อย เพราะไม่มีกิจกรรมเสริมให้เกิดการใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ และขาดการติดตามประเมินผลที่เหมาะสม นอกจากนั้นครูผู้สอนภาษาไทยที่ทางราชการส่งมายังไม่สัมพันธ์ในกิจกรรมการสอนเท่าที่ควร จึงทำให้โครงการไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนั้นการเปิดสอนภาษาไทยให้แก่ประชาชนจึงควรเลือกบุคลากรปฏิบัติการสอนที่มีประสิทธิภาพในการสอนสูง และบุคลากรดังกล่าวต้องจัดให้เพียงพอเพื่อเข้าไปทำการสอนในท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ การปรับปรุงคุณภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจหลักข้างต้น จึงไม่ใช่เพียง แต่พัฒนาความรู้ และความชัดเจนในการทำงานของบุคลากรในองค์กรเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการพัฒนาจิตสำนึกของข้าราชการ ให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่จะต้องสนองรับนโยบายการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยปราศจากอคติต่อผู้คนต่างวัฒนธรรมอีกประการหนึ่งด้วย

4. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติซึ่งรัฐกำหนดขึ้น เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา กล่าวได้ว่า เป็นการสร้างภาพพจน์ใหม่ของรัฐ นั่นคือ การประกาศให้ภาษามลายู ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอิสลาม เป็นภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นเดียวกับภูมิภาคอื่นที่มีความแตกต่างกัน เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามการสร้างภาพพจน์ใหม่ดังกล่าว เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงในรูปของตัวหนังสือเท่านั้น เพราะข้อเสนอแนะของข้าราชการที่ว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมและวัฒนธรรมช่วยสร้างเอกภาพของชาติ รัฐควรมุ่งเน้นให้ใช้ภาษาเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ และทัศนคติแบบเก่าของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งเสริมภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นต้นเหตุของปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่ว่า จะดำเนินการอย่างไรจึงจะให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาไทย แต่ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า รัฐจะใช้วิธีการแบบใด เพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิดของข้าราชการข้างต้น ให้เข้าใจและยอมรับว่าความหลากหลายของภาษาย่อมเป็นความหลากหลายของวัฒนธรรม... ซึ่งเปรียบได้กับสวนที่เต็มไปด้วยดอกไม้นานาชนิด¹ และภาษาไม่ใช่เครื่องชี้วัดถึงความมั่นคงของชาติหากแต่ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ ด้วยเหตุนี้หากข้าราชการ

¹ อีรพันธ์ ล. ทองคำ "ภาษากับความมั่นคงของชาติ" ใน ภาษากับความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ . 2527 . หน้า 20 .

เข้าใจและยอมรับสภาพพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรม ทั้งในเชิงสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ย่อมเชื่อได้ว่า การดำเนินนโยบายการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐ คงจะเดินไปถูกทิศทาง

5. ปัญหาด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเป็นผู้ประสานปัญหาดังกล่าว ดังนั้นการพิจารณาหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจหลักข้างต้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสม และศักยภาพในงานเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นกระทรวงที่รับผิดชอบงานด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรมเป็นด้านหลักอยู่แล้ว ควรได้มีบทบาทรับผิดชอบโดยตรง และทำหน้าที่ในการชี้นำ ตลอดจนประสานงานระหว่างกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐมีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้สำนักจุฬาราชมนตรีควรได้มีบทบาทสำคัญร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

6. เมื่อพิจารณาการแสดงทรรศนะและข้อเสนอแนะของข้าราชการ 4 ที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ในส่วนของการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อนโยบาย ข้าราชการเห็นด้วยในระดับมาก แต่สำหรับการแสดงแนวความคิดยังเสนอในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก โดยเฉพาะด้านภาษา ด้านความเชื่อ และด้านศาสนา จึงเป็นไปได้ว่า เจตคติของข้าราชการ 4 ยังไม่ได้รับการขัดเกลาร่างแท้จริง ขณะเดียวกันยังชี้ให้เห็นว่า กระบวนการคัดเลือกข้าราชการไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมอิสลามแก่ข้าราชการที่เข้ารับการปฐมนิเทศ 4 จึงไม่ใช่สาระหลักอีกต่อไป หากแต่ต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐให้แก่ข้าราชการ 4 ดังข้อเสนอแนะที่ว่า รัฐควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม แก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น... และรัฐควรอบรมลัทธิมาฆาข้าราชการให้ตระหนักถึงหน้าที่อย่าได้ฝังใจหรือเชื่อมั่นในความคิดของตนโดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรมเก่า จึงควรแก้ไขปรับปรุงในจุดนี้อย่างมาก และต้องทำให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

จะเห็นว่า ภาพสะท้อนข้างต้นได้ให้คำตอบที่ชัดเจน 2 ประการ คือ

1. นโยบายคัดเลือกข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ประสบผลตามวัตถุประสงค์
2. นโยบายการปฐมนิเทศข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่สามารถพัฒนา หรือปรับเปลี่ยนแนวความคิด และเจตคติของข้าราชการได้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการอบรมข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าว ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบ / วิธีการอบรม / ปฐมนิเทศข้าราชการ ฯ โดยหวังผลให้ข้าราชการ ฯ ปรับเปลี่ยนเจตคติ และพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมของรัฐได้ทางหนึ่ง
2. ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนเจตคติของท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการดำเนินการตามโครงการให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรม โดยหวังผลให้การพัฒนาข้างต้น ประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

מדחמאמדד

1950
1951

บรรณานุกรม

- ขจัดภัย บรรพชนันท์ "ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข" ใน รอยร้าวในสังคมไทย
? บูรณาการกับปัญหาความมั่นคงของชาติ หน้า 322 อักษรสยามการพิมพ์ 2531
- เจษฎา อรุณพัฒน์พงษ์ การปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
นราธิวาส ปรินญาณินพันธ์ ร.ด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529, 277 หน้า อัดสำเนา
- ติเรก กลสิริสวัสดิ์ "อิสลามในสังคมไทย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความเชื่อและศาสนาในสังคม
ไทย หน้า 499 รุ่งศิลป์การพิมพ์ 2533
- ธีรพันธ์ ล.ทองคำ "ภาษากับความมั่นคงของชาติ" ใน ภาษากับความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ
หน้า 20 - 23 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528
- นิพนธ์ บุญญภัทโร "สัมภาษณ์พิเศษนายนิพนธ์ บุญญภัทโร" แดนใต้ 11(1) : 62 - 68 ธันวาคม 2535
- พรพันธ์ เขมคนาคัย การศึกษาธรรมชาติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสม
กลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ . รายงานการวิจัย 2535, 64 หน้า อัดสำเนา
- ภักดีนิ เปรมโสธิน กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ปรินญาณินพันธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 368 หน้า อัดสำเนา
- โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ การจัดการศึกษาและแนวทางพัฒนาภาคใต้ อักษรบัณฑิต 2530, 280 หน้า
- ยุติศักดิ์ เอกอัคร "สภาพปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" ใน
สัมมนาปัญหาการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน้า 443 2528
- "แผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้" แดนใต้ 11(1) : 51 - 38 ธันวาคม 2535
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์ทวีกิจ 2524,
286 หน้า
- วินัย สมะxon "ความหวังใหม่(อาหรับบั้นbaru)ความหวังของใคร?" มติชนรายวัน 12 มิถุนายน 2533
หน้า 8

วินัย สมะซอน "ปัญหาของสังคมมุสลิมที่รอรัฐบาลใหม่แก้ไข" มติชนรายวัน 25 กันยายน 2535 หน้า 9
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) 2535, 36 หน้า

สงคราม ชื่นภิบาล การผสมกลมกลืนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปริญญาโท ก.ศม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 218 หน้า อัดสำเนา

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนราธิวาสปี 2536 2536, 159 หน้า

สิน คารามัน "คุยกับดาโต๊ะสิน คารามัน" รุสมิแล 6(1) : 62 - 68 กันยายน - ธันวาคม 2525

สุนัตรา ดวงนัตรา และคณะ "ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย บทศึกษาเฉพาะกรณีไทยมุสลิมในสี่จังหวัด
ภาคใต้" ใน ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย หน้า 258 - 259 โรงพิมพ์พรนิเทศอินเตอร์เนชั่นแนล
2521

สุวรรณ กุศลจริต และคณะ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงการพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2534 โรงพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 ยะลา
2534, 223 หน้า

ลวิทย์ สุทธานุกุล "ชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงของชาติ : ประสบการณ์ของประเทศไทย" ใน รอยร้าว
ในสังคมไทย ? บทนาการกับความมั่นคงของชาติ หน้า 29 อักษรสยามการพิมพ์ 2531

อารง สุทธาศาสตร์ ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้ กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2519, 253 หน้า

Best John W. Research in Education . rd, ed . Now Jorsey, Prentice all,
Inc . 1977 . 210p .

ภาคผนวก

แบบสอบถาม สำหรับข้าราชการที่นับถือศาสนาพุทธ และอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน / หัวหน้างาน หรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ช่วยหัวหน้างาน ทั้งที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น และ ข้าราชการจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง

การศึกษาทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

- คำชี้แจง
1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี
 2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ทัศนคติของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐด้านภาษา ด้านความเชื่อ ด้านศาสนา และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 3. คำตอบและข้อเสนอแนะที่ท่านแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญข้อมูลหนึ่งที่จะใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศไทยโดยรวม
 4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอผลโดยรวม

ตอนที่ 1

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1 ☐
2. วัยวุฒิ ☐ อายุต่ำกว่า 35 ปี ☐ อายุตั้งแต่ 35 ปี	2 ☐
3. คุณวุฒิ ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3 ☐
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โปรดระบุ).....ปี.....เดือน	4 ☐
5. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ☐ หัวหน้าหน่วยงาน/หัวหน้างาน ☐ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน/ผู้ช่วยหัวหน้างาน ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ	5 ☐

ตอนที่ 2

พรรคฯของข้าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีคำถามที่เป็นนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ ซึ่งกำหนดขึ้นเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็นของท่านที่มีต่อนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเสนอสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงนโยบายข้างต้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศไทยโดยส่วนรวม ดังนั้นจึงขอให้ท่านพิจารณานโยบายแต่ละข้อ โดยให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด แล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง แต่เพียงช่องเดียว การเลือกขีดช่องใดช่องหนึ่งนั้นให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

ขีดช่องมากที่สุด หมายถึง นโยบายนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ขีดช่องมาก หมายถึง นโยบายนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือท่านเห็นด้วยมาก

ขีดช่องปานกลาง หมายถึง นโยบายนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือท่านเห็นด้วยครึ่งต่อครึ่ง

ขีดช่องน้อย หมายถึง นโยบายนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น หรือท่านไม่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย

ขีดช่องน้อยที่สุด หมายถึง นโยบายนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น หรือท่านไม่เห็นด้วยมากที่สุด

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
<u>ด้านภาษา</u> 1. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้เห็นประโยชน์ของการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย						
2. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้เรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็น ภาษากลาง และใช้เป็นภาษา ราชการของประเทศ						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ					ข้อนี้สำหรับผู้วิจัย
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	
3. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นิยมฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน						
4. รัฐส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมภาษาไทยแก่ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าว นำความรู้ที่ได้รับไปสอนหรือเผยแพร่ในชุมชนของตน						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	
5. รัฐส่งเสริมให้จัดครูอาสาสมัครจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนดำเนินการฝึกอบรมหรือสอนภาษาไทยให้แก่ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นในพื้นที่ที่มีผู้ไม่รู้หนังสือ หรือพูดภาษาไทยไม่ได้ให้สามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้						
6. รัฐส่งเสริมให้ใช้ภาษาไทยในการสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
7. รัฐส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะระดับชั้นเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยเบื้องต้นได้						
8. รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สาขามaths และวิชาอื่น ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าวฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย ตลอดจนนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
9. รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เรียนรู้และเข้าใจ วัฒนธรรมด้านภาษาของชาวไทยที่ นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อให้ การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิ ผลอย่างแท้จริง						
10. รัฐส่งเสริมให้คนไทยทุกกลุ่ม วัฒนธรรม เข้าใจและยอมรับว่า ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษา ไทยถิ่น ภาษาหนึ่ง						
<u>ด้านความเชื่อ</u> 11. รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ มีความเชื่อมั่นศรัทธาในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ					ข้อนี้สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	
12. รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์						
13. รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเจตคติที่ถูกต้องในการเรียนรู้ภาษาไทยโดยจัดความเข้าใจผิดที่ว่า การเรียนรู้ภาษาไทยจะทำให้วัฒนธรรมอิสลามถูกทำลาย						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
14. รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอิสลาม						
15. รัฐมุ่งปลูกฝังให้ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำนึก และตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ						
<u>ด้านศาสนา</u> 16. รัฐส่งเสริมให้มีการบูรณาการปฏิสัมพันธ์ และพัฒนาศาสนสถาน ตลอดจนให้ความอุปถัมภ์ต่อกิจการศาสนาอิสลาม						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
17. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่น และศาสนาอิสลาม						
18. รัฐส่งเสริมให้มีการอบรมชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าใจหลักศาสนาอิสลามในแนวทางที่ถูกต้อง						
19. รัฐส่งเสริมให้เปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสอนศาสนาได้อย่างเสรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	พรรคชนของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
20. รัฐส่งเสริมให้มีการสอนศาสนา อิสลามแก่เยาวชนไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ในโรงเรียนของรัฐบาล ทั้งในระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา						
21. รัฐส่งเสริมให้มีพิธีกรรมทาง ศาสนา ทั้งศาสนาพุทธและศาสนา อิสลามในโรงเรียน และ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้						
22. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจต่อ ความเชื่อมั่นด้านศาสนาของ ประชาชนในพื้นที่						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	
23. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับในความแตกต่างด้านศาสนา เพื่อจะได้เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ						
<u>ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี</u> 24. รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับในความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	พรรคณะของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
25. รัฐส่งเสริมให้ข้าราชการใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ศึกษา อบรม เพื่อให้รู้และเข้าใจ เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของ ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับขนบ ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ด้านอื่น ๆ ของชาวไทยที่นับถือ ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ภาคใต้						
26. รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่ นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีความรู้และ เข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของ ท้องถิ่น						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
27. รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่ นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีความรักและ หวงแหนในขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ของท้องถิ่น						
28. รัฐส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของ ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม						

นโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ	ผลกระทบของข้าราชการที่มีต่อนโยบาย ทางวัฒนธรรมของรัฐ					ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด	
29. รัฐส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่ นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้ขนบ ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ด้านอื่น ๆ ของชาวไทยใน ภูมิภาคอื่น อันเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมไทย						
30. รัฐส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาและ ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดน ภาคใต้เข้ามามีส่วนร่วม ในการ แก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากความ แตกต่างทางวัฒนธรรม						

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐ

คำชี้แจง โปรดแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านภาษา

1.
2.
3.

ด้านความเชื่อ

1.
2.
3.

ด้านศาสนา

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

1.....

2.....

3.....

4.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

(นางสาวพรพันธุ์ เขมคุณาศัย)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนต้นทองมัล